

**Verslag: sessie over samenwerken op lokaal niveau
Inspiratiedag over Jeugdboekenmaand 2027 – thema 'Water'
29 september 2026, Tweebronnen, Leuven**

Sessiebegeleider: Eva Berghmans

40 bibliotheekmedewerkers namen deel aan de sessie. Vooraf ontvingen ze een korte vragenlijst, waarin werd gepeild naar hun bestaande samenwerkingen met lokale partners, en naar hun verwachtingen van de sessie op de inspiratiedag.

42% van de respondenten bleek tijdens Jeugdboekenmaand actief samen te werken met scholen. En waar het over de noden en verwachtingen ging, waren ze het roerend met elkaar eens: bibliotheken willen van gedachten wisselen, met elkaar praten, nieuwe ideeën opdoen, geïnspireerd worden, leren van elkaar!

Bijgevolg was de sessie gericht op gesprek en uitwisseling, in het bijzonder over het partnerschap met scholen tijdens Jeugdboekenmaand. De deelnemers gingen in 4 groepjes aan de slag met de volgende vragen:

- Welke **uitdagingen** ervaar je in de scholenwerking? Zijn er kwesties die je moeilijk vindt of vond, drempels of belemmeringen?
- Welke **oplossingen** zijn er mogelijk voor die uitdagingen? Wat werkt en kan **inspirerend** zijn voor anderen?
- Wat zijn **successen of positieve ervaringen** in de lokale partnerschappen, die je graag met collega's wil delen?

Na deze vragen te hebben besproken, brachten de deelnemers plenair verslag uit. Dit is een weergave van de gemeenschappelijke bevindingen en ideeën van de aanwezige bibmedewerkers.

Budget

Er is niet veel budget beschikbaar om activiteiten voor scholen te organiseren tijdens Jeugdboekenmaand, terwijl die verwachting er vanuit het onderwijs wel is. Ook verwachten sommige scholen dat de bibliotheek voor hen boeken aankoopt, terwijl de bib daarvoor geen middelen heeft.

Oplossing:

- Samenwerkingen opzetten met andere lokale partners, om de financiële middelen te bundelen en gezamenlijk in te zetten, bijvoorbeeld culturele centra en kringwinkels;
- Veel materiaal en activiteiten zelf ontwikkelen;

- Activiteiten betalend maken;
- Uitleenkoffers met boeken maken voor scholen zonder of met een beperkte schoolbib.

Personeel

Er zijn niet genoeg medewerkers om klasbezoeken te begeleiden, of activiteiten te bedenken en uit te werken.

Oplossing:

- Samenwerking met middelbare scholen en hogescholen, zeker die met een lerarenopleiding. Leraren in deze scholen kunnen de leerlingen opdracht geven om een activiteit uit te werken en te begeleiden;
- Vrijwilligers inzetten en hun engagement koesteren (daarover later meer).

Locatie

Een kleine bib heeft niet genoeg ruimte om klassen en scholieren te ontvangen.

Oplossing:

- Uitwijken naar andere plekken in de gemeente of stad, zoals een speelplein of een cultureel centrum;
- Leesactiviteiten in het zwembad! Verschillende bibliotheken organiseerden al activiteiten met badboekjes in het peuter- en kleuterbad. Goed idee voor Jeugdboekenmaand!

Mobiliteit

Scholen hebben niet voldoende budget om een bus in te leggen, en verwachten van de bib dat ze dit financiert, of zeggen dat ze daarom niet naar de bib kunnen komen.

Oplossing:

- Getuigenis uit een bib: Eerst subsidieerde de bib de bus, en dan overtuigde ze leerkrachten om met de fiets te komen, met succes!

Motivatie van de leerlingen

Hoe motiveer je de leerlingen om actief mee te werken?

Oplossing:

- Wedstrijdelement, bijvoorbeeld Bibster of escape room;
- Prijzen bij de wedstrijd;
- Persoonlijk contact met leerlingen en hun leerkrachten tijdens het bibbezoek helpt!

Aantal scholen en klassen

Sommige gemeenten hebben veel scholen op hun grondgebied. Het is onmogelijk om iedereen te verwelkomen tijdens Jeugdboekenmaand. Ook: hoe middelbare scholen aantrekken?

Oplossing:

- Online planningstool, waarbij scholen zich vanaf een bepaald moment kunnen inschrijven. Die tool kan ook gebruikt worden om updates en herinneringen te sturen;
- Zelf een planning opstellen, met een goede spreiding van scholen;
- Focus op bepaalde leeftijd, bijvoorbeeld derde en vierde leerjaar;
- Koffers samenstellen met een boekenaanbod, aangepast aan een campagne of thema, bijvoorbeeld het thema van Jeugdboekenmaand (maar: tijdsintensief);
- Middelbare school: aantrekkelijke activiteiten uitdenken, zoals een spel op een smartphone.

Communicatie met en motiveren van leerkrachten

Leerkrachten zijn er niet a priori van overtuigd dat ze met de klas naar de bibliotheek willen komen. Hoe overtuig je hen, en hoe zorg je ervoor dat ze zich blijvend engageren?

Oplossing:

- Ga met hen in gesprek en onderhoud nauwe contacten. Communiceer via verschillende kanalen: mail, telefoon, gesprekken;
- Maak schriftelijke afspraken, zodat beide partijen weten waaraan zich te houden, en je iets hebt om naar te verwijzen als de afspraken niet nageleefd worden;
- Betrek hen bij je werk, vraag naar hun mening en geef hen inspraak;
- Planning op voorhand doorsturen;
- Het systeem van 'boekenjuf en -meester' werkt. Het zorgt ervoor dat je een duidelijk aanspreekpunt hebt in een school;
- Leerkrachten actief betrekken in het spel dat tijdens een klasbezoek gespeeld wordt;
- Scholenoverleg;
- Persoonlijke bezoeken aan scholen;
- Minimumdoelen: als je kan aantonen hoe samenwerking met de bib bijdraagt tot de verwezenlijking van de minimumdoelen, toon je je als een partner van leerkrachten en scholen – extra motiverend!

Activiteiten

Welke activiteiten bied je aan aan scholen in de bib, rekening houdende met de beperkingen van mensen en middelen?

Oplossing:

- Bibster is een aanrader, ook fysieke zoektochten (zelfs in digitale tijden)
- Jeugdauteurs uitnodigen, zichtbaar effect op de uitleen erna!
- Wedstrijden en knutselen vaak extra aantrekkelijk
- Bibs zijn vragende partij voor kant-en-klare activiteiten vanuit Iedereen Leest;
- Tip: denk na over wat je juist aanbiedt tijdens een klasbezoek. Als je een kwalitatief aanbod kan doen, moedigt dat leerkrachten aan om zich er blijvend voor te engageren. Geen haastwerk!

Engagement van vrijwilligers

Vrijwilligers zijn enorm waardevol voor bibliotheken, maar werken met vrijwilligers vraagt omkadering.

Oplossingen:

- Contract met vrijwilligers, waarin hun engagement duidelijk omschreven wordt, en omgekeerd ook staat wat ze van de bibliotheek mogen verwachten;
- Leer je vrijwilligers kennen, spreek met hen af op vaste momenten, verwen hen met bijvoorbeeld een brunch of een workshop;
- Gepensioneerde leerkrachten aanspreken;
- Jonge gepensioneerden vormen de vaste kern van het vrijwilligersteam, terwijl het engagement van studenten vaak van korte duur is;
- Bibliotheekraad;
- Voorleesmomenten door vrijwilligers.

Beperkte kennis van het Nederlands

Het taalniveau van leerlingen kan zeer verschillend zijn. Hoe bied je een aantrekkelijk aanbod aan leerlingen die het Nederlands minder beheersen? Bovendien hebben leerlingen verschillende interesses en verschillende manieren van leren.

Oplossingen:

- Ken de scholen en klassen, ook op dat gebied, en stem je aanpak erop af;
- Kamishibai
- Geluidshuis: Wetenschapje en podcasts > wijs leerkrachten op dit aanbod
- Anna boekjes in 7 talen;
- Luisterpunt
- Zoektochten in groepjes, waarbij leerlingen elkaar kunnen helpen en het voor iedereen leuk is;
- Zet in op boeken die inspelen op de minimumdoelen, en zorg voor een taalrijk alternatief.

Successen en bronnen van inspiratie

- Leesjury: werken in kleine groepjes met kinderen die elkaar zo beter leren kennen, praten over boeken;
- Voorleesmomenten met de klas -> ouders komen er dan later ook op af omdat de kinderen er over vertellen;
- Techniek workshops b.v. proeven doen met water – er komt een aanbod vanuit o.m. Hidrodoe voor proeven die je zelf kan doen in de bib;
- Zeemeerminnen als publiekstrekker;
- Combinatie met DOEN > zwembadkampjes, waarbij er in de voormiddag gezwommen wordt, en de kinderen in de namiddag naar de bib gaan; workshop zeemeerminzwemmen in het lokale zwembad; badboekjes in het peuter- en kleuterbad;
- Zomerschool die naar de bib komt;
- Gratis jaarabonnement op de bib voor nieuwkomers, dus mensen die nieuw in de gemeente wonen;
- Meertalig voorlezen, eventueel met behulp van filmpjes of kamishibai;
- Boekstart helpt ook jonge gezinnen toeleiden naar de bib;
- Partners zoals Kunstacademie die een expo uitwerken in de bib;
- Technische school die boekenstand maakt;
- Sportclubs (afhankelijk van het thema van Jeugdboekenmaand);
- Verenigingen die een lezing komen geven;
- Jeugddienst;
- Zoektochten;
- Rondeidingen voor CVO/LIGO door vrijwilligers;

**JEUGD
BOEKEN
MAAND** **WATER** **1-31
MAART
2027**